

Filosofie - podobory

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1993](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1993](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 1. 3. 1993

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 1. 3. 1993

Filosofie – podobory

Podstatou pojmového myšlení je efektivní soustředění myšlenky na určité souvislosti, problémy, určitá témata. To s sebou nese potřebu na jedné straně nechat zvolené okruhy témat vyvstat s mnohem větší zřetelností než okruhy jiné, a naopak některé nechat zcela v pozadí anebo na okraji. Filosofie se však nemůže a nesmí rozdělit na speciální disciplíny, které by si vytvořily své vlastní teorie, myšlenkové modely a dokonce nějaký svůj jazyk, jak je tomu v odborných vědách. Filosofie musí zůstat vždycky celkem a nikdy nesmí ztratit vztah k celku (veškerenstva) a k celkům (jednotlivým). Tím se právě mj. filosofie zásadně liší od věd, které naopak svůj vztah k celku a celkům nejen fakticky ztratily, ale metodicky opustily a nadále opouštějí. V tom smyslu je – na rozdíl od běžného mínění – filosofie disciplínou konkrétní, tj. ke konkrétním skutečnostem zaměřená, kdežto odborné vědy jsou abstraktní, tj. jsou zaměřeny nikoliv ke konkrétním skutečnostem jakožto přirozeným celkům nebo alespoň smysluplným kontextům, nýbrž k abstrakcím z nich (tj. ke svým vlastním abstrakcím). Filosofie proto své subdisciplíny neboli podobory nepovažuje za víc než jen nástroj předběžného myšlenkového soustředění na určitý okruh problémů, který se zdá mít z určitého hlediska společnou logiku (nebo spíše a lépe společný LOGOS, neboť slovo „logika“ dnes dostalo zcela odlišný význam). Filosof však pamatuje, že v tomto světě „nic od sebe není odděleno ani useknuto sekyrou“ (jak věděl již Anaxagoras), a je připraven překročit hranice heuristicky vymezeného podoboru, kdykoliv se to ukáže být rozumným. A tak se pochopitelně setkáváme se skutečností, že rozdělení filosofie do podoborů není provedeno všemi filosofy stejně, ba že dokonce u téhož filosofa není takové rozdělení ničím fixovaným, ale může se podle okolností měnit.

(Berlín, 930301–1)